

Witoslawa Boretti-Onyszkiewicz „Wiśka”

ur. 15.08.1933 w Kulczynie pod Włodawą,
zginęła 19.09.1967 podczas wyprawy do jaskini Cinckił (Kaukaz)

Instruktor i członek zwyczajny Speleoklubu Warszawskiego (numer znaczka: 23).

Z zawodu geolog – absolwentka Wydziału Geologii UW. Początkowo pracowała w Muzeum Ziemi, potem na Politechnice Warszawskiej. W 1966r. uzyskała tytuł doktorski i przeszła do pracy w Katedrze Geologii Inżynierskiej na Wydziale Geologii UW, gdzie pozostała już do końca życia. Miała opinię bardzo zdolnego naukowca, pełnego inwencji o dużych możliwościach. Brała udział m.in. w pracach nad projektowanymi budowlami hydrotechnicznymi na Dunajcu koło Czorsztyna. Przed śmiercią kierowała interesującymi pracami geologicznymi związanymi z podniesieniem poziomu jezior mazurskich.

Z jaskiniami zetknęła się po raz pierwszy w 1954r w kamieniołomie w Wojcieszowie (dolina Kaczawy). W Speleoklubie Warszawskim PTTK pojawiła się pod koniec 1959r. Równolegle trwały wówczas dwie wyprawy: nurkowa do Zimnej i eksploracyjna do Miętusiej. Wiśka od razu dała się poznać jako cenny członek wyprawy, radząc sobie swobodnie z trudnościami pod ziemią. Zapewne miała na to wpływ wcześniejsza praktyka wspinaczkowa. Taternictwo powierzchniowe zaczęła bowiem uprawiać już w 1957r w otoczeniu Hali Gąsienicowej, w lipcu następnego roku ukończyła kurs taternicki, a w 1959r przyjęta została w poczet członków Koła Warszawskiego Klubu Wysokogórskiego.

Od 1960r Wiśka, już jako pełnoprawny członek grup szturmowych, uczestniczyła w wyprawach jaskiniowych do Miętusiej, Śnieżnej, Zimnej, Czarnej (przejście głównego ciągu najdłuższej wówczas jaskini Tatr w bardzo dobrym stylu) oraz w badaniach podziemi Dolnego Śląska (Nysa – 1961r). Brała również udział w kilku wyprawach zagranicznych (Włochy /m.in. zejście do Bifurto w 1962r./; Jugosławia /m.in. Veternica w 1962r./; Francja /angielska wyprawa do Gouffre Berger z 1964r./; Bułgaria /Kumanica 1966/). Wyprawa do Gruzji w 1967r przyniosła jej sukces (niestety ostatni) w postaci zejścia do trzeciej pod względem głębokości jaskini ZSRR – jaskini Cinckił. Podczas powrotu na powierzchnię gwałtowny przybór wody doprowadził do śmiertelnego wypadku.

Przy ocenie niezmiernie bogatego dorobku speleologicznego Wiśki na wyróżnienie zasługują kolejne rekordy głębokości pokonywane w Jaskini Śnieżnej. Już wynik -430 m z 1960r stawiał ją na szóstym miejscu wśród kobiet speleologów, rekordzistek głębokości, zaś zejście na głębokość -640 m uplasowało ją na piątym miejscu na świecie. Wiśka była również doskonałym wspinaczem. W jej dorobku taternickim znajdują się przejścia m.in. prawej części zachodniej ściany Kościelca, północnej ściany Niebieskich Turni, północnej ściany Koziego Wierchu, północno-zachodniej ściany Kozich Czub, północnego filaru Świnicy. Największe sukcesy wysokogórskie odniosła jednak w Alpach austriackich (wejście na Dachstein, Gross-Glockner)) i włoskich Dolomitach (filar w zachodniej ścianie na Corda Passaporto, północno-wschodni filar na Cima Grande di Lavaredo drogą Dibona).

Pod względem osiągnięć naukowych można ją zaliczyć do grona paru najlepszych kobiet-speleologów na świecie, a w kraju należała do czołówki nie tylko wśród kobiet.

Była nie tylko równorzędnym partnerem – odpornością, kondycją, techniką przewyższając niejednego ze swoich Klubowych kolegów, ale jednocześnie zawsze roześmiana, koleżeńska i bez reszty zaangażowana we wszystko w czym brała udział.

Bernard Uchmański wspomina: *„Ogrom dokonań Witosławy Boretti-Onyszkiewicz zdumiewa, tym bardziej, że nie była przecież Herkulesem. Przeciwnie, potrafiła zachować w pełni urok kobiecości. Swoje osiągnięcia bagatelizowała, w swej skromności pomijała je milczeniem. O wielu sukcesach nawet nie wiedzieliśmy za jej życia”*.

źródło: Biuletyn Speleoklubu Warszawskiego PTTK, Wiercica nr 12, marzec 1968;

Pochowana na Starych Powązkach w Warszawie (kwatery 43, rząd I, p.17).

<http://mojecmentarze.blogspot.com/2012/10/witosaw-boeretti-onyszkiewicz-i-zygmunt.html>